บทคัดย่อ

หนึ่งในเป้าหมายหลักทางด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม คือ การส่งเสริมให้คนทำงานมีสุขภาพดี (healthy worker) และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี (healthy workplace) อย่างไรก็ตามพบว่าผู้รับงานไปทำที่บ้านซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มแรงงานนอกระบบยังได้รับความสนใจน้อยและไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน โดยเฉพาะในเรื่องของสุขภาพอนามัย การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยอันตรายในการทำงานและปัญหาสุขภาพของผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับงานไปทำที่บ้านกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าในเขตพื้นที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 กลุ่ม จำนวน 104 ราย (หญิง 99 รายและชาย 5 ราย) การรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงานและประเมินปัจจัยอันตรายในการทำงาน โดยใช้แบบสอบถามและเครื่องมือตรวจวัดทางด้านอาชีวเวชศาสตร์ อาทิเช่น เครื่องวัดระดับเสียง (sound level meter) เครื่องวัดความเข้มของแสงสว่าง (lux meter) และเครื่องวัดระดับความร้อน (heat stress monitor) และการประเมินภาวะสุขภาพกลุ่มตัวอย่างเพื่อค้นหาปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวเนื่องกับการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้านในกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 19-62 ปี (เฉลี่ย 43.3 ปี) ประสบการณ์การทำงานเริ่มตั้งแต่ 1 เดือน- 40 ปี (มัธยฐาน = 5 ปี) ปัจจัยอันตรายในการทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าได้แก่ ฝุ่น เสียงดัง ความร้อน และแสงสว่างที่ไม่พอเพียงกับการทำงาน และปัจจัยทางด้านการยศาสตร์ ได้แก่ การนั่งทำงานเป็นระยะเวลานาน (ผู้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน) รวมทั้งท่านั่งที่ต้องก้มตัวไปข้างหน้าและการทำงานซ้ำๆ จากการประเมินสุขภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีปัญหาสุขภาพในระบบโครงร่างกล้ามเนื้อ เช่น อาการล้าและปวดเมื่อยตามร่างกาย ซึ่งอาจมีสาเหตุเกี่ยวเนื่องกับลักษณะการทำงาน นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านสายตา (ร้อยละ 63.5) ระบบทางเดินหายใจ (ร้อยละ 13.4) และระบบประสาท (ร้อยละ 12.5)

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมจะต้องตระหนักในความสำคัญของปัจจัยอันตรายในการทำงานและสุขภาพผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งวางแผนดำเนินการลดปัจจัยอันตรายและความเสี่ยงในการทำงาน นำไปสู่การสร้างเสริมสุขภาพของคนทำงานโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบ

Abstract

One of the main ultimate goals of occupational health, safety, and environment is healthy worker and healthy workplace. Nonetheless less attention and concern is paid to home-based workers, one of the informal worker groups. This group is also uncovered by protection labor law, especially health care protection. This study, hence, was designed aiming to examine occupational hazards and health problems among home-based garment workers. The number of participants comprised home–based workers 12 groups (104 workers: 99 females and 5 males) locating in Sunsai district, Chiang Mai province. Data collection included walk-through survey and hazard identification using the questionnaire and occupational health survey instruments such as sound level meter, lux meter, and heat stress monitor. Health assessment was also performed to identify health problems of workers that might be related to work.

The results of the study showed that the age of home-based workers was between 19 and 62 (mean = 43.3) and their duration of working experience was less than 1 year to 40 years (median = 5). The occupational hazards found included dust, noise, heat, low illumination as well as ergonomic factors like prolonged sitting (most of workers had the number of working hours more than 8 hours/day), bending forward posture, and repetitive tasks. According to health assessment, it was found that all workers had musculoskeletal problems such as muscle fatigue and body pain that might be related to working condition. Moreover, they still had visual problems (63.5%), respiratory problems (13.4%), and neurological problem (12.5%).

This study, thus, indicates that the involved organizations and occupational health professions should recognize the significance of environmental hazards and health status of home-based workers. Also, they should develop a plan to reduce environmental hazards or risk factors in the workplace, leading to an enhancement of health status among home-based workers, a group of informal workers.